

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

**Навчально-методичний посібник
для практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни**

ПРАВО РАДИ ЄВРОПИ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Харків 2022 рік

Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Право Ради Європи» (другий освітньо-кваліфікаційний рівень (магістр), галузь знань 08 «Право» спеціальність 081 «Право») / Уклад.: С.Г. Серьогіна, А.А. Гринчак, К.О.Закоморна, Попрошаєва О.А. Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2022. 58 с.

У к л а д а ч і: С.Г. Серьогіна, д.ю.н, професор;
А.А. Гринчак, к.ю.н., доцент;
К.О. Закоморна, к.ю.н., доцент;
О.А. Попрошаєва, к.ю.н., доцент.

Рекомендовано до видання кафедрою державного будівництва
(протокол №9 від 21.12.2021р.)

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма	6
Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять.ю самостійної роботи	10
Завдання для практичних занять	13
Матеріали для самостійної роботи	30
Тематика рефератів	40
Організація поточного і підсумкового контролю	41
Рекомендована література	46

ВСТУП

Набуття Україною членства в Раді Європи та ратифікація нею Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. спричинило значні зміни правової системи України у напрямку верховенства права і захисту прав і свобод людини, зміцнення демократичної правової держави. Ці зміни та поступове включення національної правової системи у міжнародний і європейський правовий простір вимагають від українських юристів зовсім іншої якості підготовки, перш за все достатньо чіткого уявлення про європейські механізми захисту прав людини, положення Конвенції 1950 р. та практику її застосування.

Навчальна дисципліна «Право Ради Європи» закладає базисні знання про основні сучасні міжнародні міжурядові організації, закономірності їх формування та роль Ради Європи, яка являє на сьогодні цілісну систему з перевіреними часом міжнародно-правовими актами, міжнародними органами та правовими процедурами, що дозволяють досягти визначених її Статутом мети та завдань діяльності.

Знання з дисципліни «Право Ради Європи» повинні сприяти поглибленню правової культури у сфері регіонального міжнародно-правового співробітництва європейських держав.

Мета навчальної дисципліни: - формування у студентів цілісного уявлення про загальні закономірності функціонування системи права Ради Європи як реального та ефективно діючого правопорядку, який закладає правові засади міжнародних та національних правових систем, та його вплив на розвиток правової системи України; - вироблення основних умінь і навичок проведення критичного порівняльно-правового аналізу права Ради Європи та України, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника

Значення дисципліни. Засвоєння предмету дозволить студентові самостійно оцінювати процеси міжнародно-правового співробітництва, міжнародної правотворчості, функціонування принципу демократії у відповідності до світових тенденцій та міжнародних стандартів; прогнозувати ефективність прийняття та дії окремих міжнародних актів; оцінювати ситуацію, що склалась у тій чи іншій країні, з точки зору дотримання міжнародно-правових норм; формувати пропозиції щодо вдосконалення національного конституційного законодавства з метою приведення його у відповідність до європейських стандартів.

Завдання навчальної дисципліни:

- надання теоретичних і прикладних знань про витоки та основні етапи регіонального міжнародно-правового співробітництва держав;

- формування системного розуміння історії та основних етапів формування системи Ради Європи, розвитку права Ради Європи та його внесок у генезу сучасного міжнародного права;
- розуміння впливу досвіду Ради Європи, демократичних стандартів на формування українського конституціоналізму;
- формування навичок використання сучасної методології порівняльного дослідження і сучасних правових доктрин у процесі вивчення моделей організації публічної влади країн різних правових систем;
- засвоєння знань про місце регіонального міжнародного права в системі загального міжнародного права;
- отримання уявлення про основні детермінанти конституційно-правового розвитку європейських країн;
- усвідомлення багатогранності демократії як фундаментальної правової цінності;
- поглиблення і систематизація доктринальних знань та використання отриманих наукових результатів у процесі вивчення питань стану гармонізації національного законодавства України та права Ради Європи;
- формування навичок використання сучасної методології інститутів демократії, що забезпечують дотримання принципів правової та демократичної держави в європейських країнах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти **повинні**:

- **знати** основні категорії права Ради Європи; історію створення системи Ради Європи та права Ради Європи; місце право Ради Європи у загальному міжнародному праві; його подібність або відмінність з метою пошуку найбільш вдалого формулювання; основи діяльності Європейського суду з прав людини та його значення в механізмі захисту прав людини; принципи зв'язків права Ради Європи з національним правом держав-членів Ради Європи;
- **вміти** практично застосувати здобуті знання для сприяння втіленню принципу демократії в європейському регіоні, захисту прав і свобод людини і громадянина, оцінювання конституційних прав та реформування правової системи України.

ПРОГРАМА **навчальної дисципліни**

МОДУЛЬ 1. Загальна характеристика Ради Європи та права Ради Європи

Тема 1. Історія створення та розвитку Ради Європи

Ідея інтеграції Європи в історії політико-правової думки.

Створення Ради Європи.

Формування і процес розвитку основних європейських інституцій.

Права людини у період створення Ради Європи.

Основні етапи загальноєвропейського інтеграційного процесу. Падіння Берлінської стіни та початок нового етапу загальноєвропейської інтеграції. Географічне розширення Ради Європи.

Тема 2. Право Ради Європи як найважливіша складова європейського права

Поняття «право Ради Європи». Право Ради Європи та європейське право. Право Ради Європи та право Європейського Союзу. Право Ради Європи та міжнародне право. Право Ради Європи і національне право.

Правова система Ради Європи (право Ради Європи, політико-правові інститути Ради Європи та юридична практика).

Джерела права Ради Європи. Європейські конвенції та хартії як основні елементи міждержавного правового співробітництва. Рекомендації Комітету міністрів та рекомендації ПАРЄ.

Система права Ради Європи. Основні напрямки правотворчості у рамках Ради Європи.

Місце прецедентного права у системі права Ради Європи.

Імплементация норм права Ради Європи у національне законодавство.

Тема 3. Рада Європи як загальноєвропейський міждержавний політико-правовий інститут

Мета Ради Європи.

Статус Ради Європи як регіональної міжнародної міждержавної організації та політико-правового інституту.

Статут Ради Європи.

Функції Ради Європи. Основні пріоритети і напрямки діяльності Ради Європи.

Роль Ради Європи у зближенні правових систем європейських держав.

Рада Європи та міжнародні неурядові організації.

Тема 4. Інституційна система Ради Європи

Структура Ради Європи: статутні органи, комісії, офіси та центри Ради Європи.

Комітет Міністрів – керівний і директивний міжурядовий орган Ради Європи. Його головні комітети та комітети експертів.

Парламентська Асамблея Ради Європи (ПАРЄ) – дорадчий та представницький орган Ради Європи. Бюро та комітети ПАРЄ.

Конгрес місцевих і регіональних влад Європи.

Європейська комісія проти расизму і нетерпимості.

Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеціанська Комісія).

Інститут Уповноваженого Ради Європи з прав людини.

Банк розвитку Ради Європи.

Міжнародний секретаріат, офіси та центри Ради Європи.

МОДУЛЬ 2. Захист прав людини як стандарт Ради Європи

Тема 5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.: історичні умови прийняття, структура, протоколи до неї, значення

Історія розробки та ратифікації Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.

Зміст і структура Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Основні протоколи до неї.

Сфера дії Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Територіальна дія. Застереження та тлумачення.

Місце Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у правовому та політичному контексті.

Основні права і свободи, що захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Тема 6. Європейський Суд з прав людини: правова основа діяльності, структура, склад, процедури розгляду справ та значення у механізмі захисту прав і свобод людини

Правові підстави діяльності Європейського Суду з прав людини: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Регламент Європейського Суду з прав людини.

Статус Суду. Реформування Європейського Суду з прав людини та створення єдиного судового органу.

Характер діяльності Суду. Юрисдикція Суду.

Правила звернення в Європейський Суд з прав людини.

Міждержавні скарги.

Характер індивідуальних скарг у Європейський Суд з прав людини.

Процедура розгляду справ у Суді. Розгляд справ по суті. Рішення Суду.

Тема 7. Європейська соціальна хартія 1961 р.: історія схвалення, зміст та значення у міжнародно-правовому співробітництві держав

Європейська соціальна хартія 1961 р. – один із найважливіших міжнародних правових актів у системі захисту прав людини.

Права, що підпадають під захист Європейської соціальної хартії 1961 р. Права, гарантовані Додатковим протоколом 1988 р. Переглянута Європейська соціальна хартія 1996 р.

Основні гарантії – зобов'язання щодо прав, які підпадають під захист Європейської соціальної хартії.

Система контролю за дотриманням Європейської соціальної хартії. Обмеження щодо застосування Європейської соціальної хартії. Зв'язок між Європейською соціальною хартією та національним правом.

Тема 8. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері захисту прав меншин

Принципи та стандарти Ради Європи у сфері захисту прав меншин.

Рамкова конвенція про захист національних меншин 1995 р. – перший в історії Європи юридично зобов'язуючий багатосторонній акт про захист національних меншин.

Європейська хартія регіональних мов або мов меншин 1992 р.

Проблеми розвитку системи правового захисту національних меншин у законодавстві України.

МОДУЛЬ 3. Основні напрямки співробітництва Ради Європи

Тема 9. Демократія та транскордонне співробітництво на місцевому рівні

Основні пріоритети та напрямки діяльності Ради Європи у сфері демократизації місцевого самоврядування у державах-членах.

Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р.

Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р.

Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні 1992 р.

Тема 10. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері культури й освіти

Рада Європи та збереження, розвиток європейської культури. Зобов'язання держав-членів у сфері збереження та розвитку європейської культури.

Європейська культурна конвенція 1954 р.

Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 р.

Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини 1969 р. (переглянута у 1992 р.).

Політика Ради Європи у сфері освіти. Основні напрямки співробітництва держав-членів у цій сфері.

Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій 1959 р.

Конвенція про визнання учбових курсів, дипломів про вищу освіту і вчених ступенів у державах регіону Європи 1979 р.

Конвенція про визнання кваліфікацій по вищій освіті в європейському регіоні 1997 р.

Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum) 1988 р.

Тема 11. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері ЗМІ

Основні напрямки діяльності Ради Європи у сфері ЗМІ. Пріоритети реформування ЗМІ у державах-членах.

Діяльність Ради Європи у сфері демократизації ЗМІ.

Політико-правове забезпечення діяльності ЗМІ у демократичному суспільстві: стандарти Ради Європи.

Декларація про свободу вираження поглядів та інформації 1982 р.

Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р.

Рекомендації Комітету Міністрів у сфері ЗМІ.

Тема 12. Міжнародне співробітництво у рамках Ради Європи в сфері права

Інтеграція в Раду Європи як фактор створення єдиного загальноєвропейського правового простору. Роль Ради Європи у розширенні співробітництва держав-членів у сфері права.

Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р.

Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р.

Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 р.

Конвенція про передачу засуджених осіб 1983 р.

Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, отриманих злочинним шляхом 1990 р.

Європейська конвенція про громадянство 1997 р.

Тема 13. Україна у політико-правовому просторі Ради Європи

Історія інтеграції України в Раду Європи.

Правові та політичні зобов'язання України як повноправного члена Ради Європи. Стан виконання Україною прийнятих зобов'язань.

Участь України у договорах Ради Європи.

Порівняльно-правовий аналіз Конституції України та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Перспективи подальшої інтеграції України у європейські структури.

**ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

№ п/п	Назва теми	Усього	Кількість годин					
			Денне навчання			Заочне навчання		
			лекц ії	семі н.	сам. роб.	лекц .	семі н.	сам. роб.
МОДУЛЬ 1. Загальна характеристика Ради Європи та права Ради Європи								
1.	Історія створення та розвитку Ради Європи	12	2	2	8			
2.	Право Ради Європи як найважливіша складова європейського права	12	2	2	8			
3.	Рада Європи як загальноєвропейський міждержавний політико-правовий інститут	12	2	2	8			
4.	Інституційна система Ради Європи	12	2	2	8			
	<i>Усього</i>	48	8	8	32			
МОДУЛЬ 2. Захист прав людини як стандарт Ради Європи								
5.	Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.: історичні умови прийняття, структура, протоколи до неї, значення	12	2	2	8			
6.	Європейський Суд з прав людини: правова основа діяльності, структура, склад, процедури розгляду справ та значення у механізмі захисту прав і свобод людини	12	2	2	8			
7.	Європейська соціальна хартія 1961 р.: історія схвалення, зміст та значення у міжнародно-правовому співробітництві держав	12	2	2	8			
8.	Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері захисту прав меншин	10	2		8			
	<i>Усього</i>	46	8	6	32			
МОДУЛЬ 3. Основні напрямки співробітництва Ради Європи								
9.	Демократія та транскордонне співробітництво на місцевому рівні	10	2	2	6			
10.	Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері культури й освіти	12	2	2	8			

11.	Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері ЗМІ	10	2	2	6			
12.	Міжнародне співробітництво у рамках Ради Європи в сфері права	12	2	2	8			
13.	Україна у політико-правовому просторі Ради Європи	12	2	2	8			
	<i>Усього</i>	<i>56</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>36</i>			
	Усього годин / Кредитів ECTS	150/ 5.0	26	24	100			

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Історія створення та розвитку Ради Європи

(2 год.)

колоквіум

Основні питання

1. Ідея інтеграції Європи в історії політико-правової думки.
2. Створення Ради Європи.
3. Формування і процес розвитку основних європейських інституцій.
4. Права людини у період створення Ради Європи.

Основні етапи загальноєвропейського інтеграційного процесу. Падіння Берлінської стіни та початок нового етапу загальноєвропейської інтеграції. Географічне розширення Ради Європи.

Рекомендована література:

1. Рада Європи: Діяльність та здобутки. Ukrainian version. К.: Право, 1999. 88 с.
2. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України [за ред. В.Н.Денисова]. К.: Юстініан, 2006. 672 с.
3. Взаимоотношения между международным правом и внутренним законодательством. Страсбург: Совет Европы, 1994.
4. Гнатовський М.М. Європейський правовий простір. Концепція та сучасні проблеми: монографія. К.: Видавничий Дім «Промені», 2005. 224 с.
5. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
6. Піляєв І.С. Політико-правові аспекти розвитку та інституціоналізації співпраці між Радою Європи та Європейським Союзом. *Держава і право*. К., 2003. Вип. 22. С.615-620.
7. Піляєв І. С. Актуальні проблеми розвитку правової системи Ради Європи. *Держава і право*. К., 2003. Вип.21. С.634–639.
8. Піляєв І. Рада Європи на початку ХХІ сторіччя: пошук відповідей на нові виклики і реалії. *Наукові записки*. К.: ІПіЕНД, 2003. С. 284-293. (Політологія і етнологія; Вип. 24).
9. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі: моногр. К.: Юрид. кн., 2003. 436 с.
10. Санченко А. Загальні теоретико-правові характеристики права Ради Європи. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 313-319.
11. Санченко А.Є. Асquis Ради Європи у системі європейського права: дис... канд.юрид.наук. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. К., 2011. 220 с.

Тема 2.

Право Ради Європи як найважливіша складова європейського права (2 год.)

Основні питання

1. Поняття «право Ради Європи». Право Ради Європи та європейське право. Право Ради Європи та право Європейського Союзу. Право Ради Європи та міжнародне право. Право Ради Європи та національне право.
2. Правова система Ради Європи (право Ради Європи, політико-правові інститути Ради Європи та юридична практика).
3. Джерела права Ради Європи. Європейські конвенції і хартії як основні елементи міжнародно-правового співробітництва. Найважливіші європейські конвенції та хартії. Рекомендації Комітету Міністрів та рекомендації ПАСЄ.
4. Система права Ради Європи. Основні напрямки правотворчості у рамках Ради Європи.
5. Місце прецедентного права у системі права Ради Європи.
6. Імплементация норм права Ради Європи у національне законодавство.

Завдання:

1. Підготуйте доповідь «Правова система Ради Європи: поняття й основні компоненти».
2. Визначте місце право Ради Європи у системі міжнародного і регіонального права.
3. Охарактеризуйте основні джерела права Ради Європи.

Рекомендована література:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів, схвалена ООН 23.05.1969 URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
2. Венская конвенция о праве договоров между государствами и международными организациями или между международными организациями от 21 марта 1986 года URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
3. Збірка договорів Ради Європи. К.: Парламентське вид-во, 2000.
4. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001
5. Aline Royer. The Council of Europe. Council of Europe Publishing, 2010. 63 р.
6. Авоян Арташес. Совет Европы: новое мышление и перспективы сотрудничества. Ереван: Мхитар Гош, 1998. 95 с.

7. Аннерс Э. История европейского права. М., 1994.
8. Бахин С. В. Сотрудничество государств по сближению национальных правовых систем: Унификация и гармонизация права: дис. ... докт.юр. наук: 12.00.10. СПб, 2003.
9. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії: підруч. для студентів вищ. навч. закл.; за ред. В.Г. Буткевича. К.: Либідь, 2002. 608 с.
10. Велижанина М. Ю. «Мягкое право»: его сущность и роль в регулировании международных отношений: дис. ... канд.юр.наук: 12.00.10. М.: Дипломат. акад. МИД РФ, 2007.
11. Взаимоотношения между международным правом и внутренним законодательством. Страсбург: Совет Европы, 1994.
12. Гердеген Матіас. Європейське право / пер. з німецької. К.: «К.І.С.», 2008. 528 с.
13. Глотов С.А. Совет Европы как политико-правовой институт. Краснодар, 1999.
14. Гнатовський М.М. Європейський правовий простір. Концепція та сучасні проблеми: монографія. К.: Видавничий Дім «Промінь», 2005. 224с.
15. Дамірлі М.А. Право Ради Європи: схеми, таблиці, визначення і коментарі: навчальний посібник. Одеса: Фенікс, 2007. 284 с.
16. Европейское право / под ред. Л. М. Энтина. М., 2001.
17. Ефимов Г. К. Устав СЕ как инструмент мира. М., 2003. 655 с.
18. Європа: континентальний проект. Доповідь Комітету ПАРЄ по зв'язках з парламентами і громадськістю. Доповідач: п. Поль Штаес, Бельгія, Група Європейської народної партії. Документ ПАРЄ № 8278 від 11.12.1998 (англійською та французькою мовами).
19. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
20. Значимість діяльності Ради Європи в царині прав людини. *Бюлетень Центру інформації та документації Ради Європи в Україні*. 1998. № 1. С. 8-61.
21. Санченко А. Загальні теоретико-правові характеристики права Ради Європи. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 313-319.
22. Санченко А.Є. Асquis Ради Європи у системі європейського права / Алевтина Євгенівна Санченко: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Спеціальність 12.00.11 міжнародне право. К., 2011. 220 с.
23. Санченко А.Є. Нормотворча діяльність Ради Європи: ідейне підґрунтя та процедура здійснення. *Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал*. 2007. № 18. С. 14-16.

24. Святун О. В. Історія становлення і розвитку науки права Ради Європи в Україні. *Європейське право*. 2013. № 1-2. С.196-216.
25. Huber D. A decade which made history. The Council of Europe 1989-1999. Strasbourg, 1999.

**Тема 3. Рада Європи як загальноєвропейський міждержавний
політико-правовий інститут
Основні питання**

1. Мета Ради Європи.
2. Статус Ради Європи: регіональна європейська міждержавна організація та політико-правовий інститут.
3. Статут Ради Європи.
4. Функції Ради Європи. Основні пріоритети та напрямки діяльності Ради Європи.
5. Роль Ради Європи у зближенні правових систем європейських держав.
6. Рада Європи та міжнародні неурядові організації.

Завдання:

1. Підготуйте розгорнуте повідомлення «Загальна характеристика Статуту Ради Європи»
2. Розкрийте основні пріоритети та напрямки діяльності Ради Європи.

Рекомендована література:

1. Збірка договорів Ради Європи. К.: Парламентське вид-во, 2000.
2. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001
3. Аббакумова Д.В. Комітет Міністрів Ради Європи: Автореф. дис...к.ю.н. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. Харків, 2015.
4. Aline Royer. The Council of Europe. Council of Europe Publishing, 2010. 63 р.
5. Аннерс Э. История европейского права. М., 1994.
6. Глотов С.А. Совет Европы как политико-правовой институт. Краснодар, 1999.
7. Гнатовський М.М. Європейський правовий простір. Концепція та сучасні проблеми: монографія. К.: Видавничий Дім «Проміні», 2005. 224с.
8. Европа под одной крышей. 1949-2000. Издание Департамента общественных связей Совета Европы. Страсбург, 1999.
9. Европейское право / под ред. Л. М. Энтина. М., 2001.
10. Ефимов Г. К. Устав СЕ как инструмент мира. М., 2003. 655 с.

11. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
12. Значимість діяльності Ради Європи в царині прав людини. *Бюлетень Центру інформації та документації Ради Європи в Україні*. 1998. № 1. С. 8-61.
13. Луць Л.А. Джерела права Ради Європи: загальнотеоретична характеристика. *Держава і право*. Вип.27. С. 19-25.
14. Санченко А.Є. Нормотворча діяльність Ради Європи: ідейне підґрунтя та процедура здійснення. *Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал*. 2007. № 18. С. 14-16.
15. Совет Европы. Структура, принципы работы. *Муниципалитет*. 1998. № 6. С. 61-63.
16. Рада Європи: 800 мільйонів європейців: [Осн. Інформація про Раду Європи, її функціонування та структури] / Передмова В. Швіммера (Ген. сек. РЄ). К: Кальварія, 2002. 118 с.
17. Рада Європи: Діяльність та здобутки. Ukrainian version. – К.: Право, 1999. – 88 с.
18. Рада Європи. Парламентська асамблея. Правила процедури ПАРЄ. К.; Страсбург, 1998.
19. Tarschys D. Europe as invention and necessity. Strasbourg, 1999.
20. Taulegne B. Le Conseil europeen. Paris: Presses Universitaires de France, 1993.
21. Федорова А. Л. Основні напрямки діяльності Комісара Ради Європи з прав людини. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2001. Вип.29, ч.2. С.116-120.

Тема 4. Інституційна система Ради Європи **Основні питання**

1. Структура Ради Європи: статутні органи, комісії, офіси та центри Ради Європи.
2. Комітет Міністрів – керівний і директивний міжурядовий орган Ради Європи. Його головні комітети та комітети експертів.
3. Парламентська Асамблея Ради Європи (ПАРЄ) – дорадчий та представницький орган Ради Європи. Бюро та комітети ПАРЄ.
4. Конгрес місцевих і регіональних влад Європи.
5. Європейська комісія проти расизму і нетерпимості.

6. Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеціанська Комісія).

7. Інститут Уповноваженого Ради Європи з прав людини.

8. Банк розвитку Ради Європи.

9. Міжнародний секретаріат, офіси та центри Ради Європи.

Завдання:

1. Зобразіть схематично структуру Ради Європи. Охарактеризуйте структурні елементи.

2. Підготуйте розгорнуте повідомлення «Комітет Міністрів Ради Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності».

3. Підготуйте розгорнуте повідомлення «Парламентська Асамблея Ради Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності».

Рекомендована література:

1. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001

2. Parliamentary Assembly. Rules of Procedure of the Assembly. Adopted by the Resolution 1202 (1999) on 4 November 1999, amended by Resolution 1234 (2000) on 9 November 2000 and Resolution 1266 (2001) on 8 November 2001.

3. Resolution Res (2005) 47 on committees and subordinate bodies, their terms of reference and working methods.

4. Statutory Resolution (93) 28 on Partial and Enlarged Agreements and Resolution (96) 36 establishing the criteria for partial and enlarged agreements of the Council of Europe and Resolution CM/Res (2010)2 amending Resolution (96) 36.

5. Правила процедури Парламентської Асамблеї Ради Європи / [Ред.-упоряд. Корнійчук А.; пер. з фр. Лепшиної В.]. К.; Страсбург, 2000. 71 с.

6. Аббакумова Д.В. Комітет Міністрів Ради Європи: Автореферат дис. на здоб. наук. ступ. к.ю.н. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. Харків, 2015. 22 с.

7. Анцупова Т.А. Актуальные вопросы членства и развития институциональной структуры Совета Европы. *Московский журнал международного права*. М.: Междунар. отношения. 2013. № 4. С. 152-169.

8. Анцупова Т. Поняття та сутність міжнародно-правового моніторингу у контексті права Ради Європи. URL: <http://www.pravnuk.info/2013-12-27-15-15-31/818-ponyattya-ta-sutnist-mizhnarodno-pravovogo-monitoringu-u-konteksti-prava-radi-yevropi.html>

9. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / [за ред. В.Н.Денисова]. К.: Юстініан, 2006. 672 с.
10. Европейское право / под ред. Л. М. Энтина. М., 2001.
11. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
12. Кузнецов И. К. Международно-правовые формы сотрудничества государств по специальным вопросам в рамках Совета Европы: Автореф. Дис...канд.юрид.наук. Специальность 12.00.10 – Международное право; Европейское право. М., 2008. 22 с.
13. Кузнецов И.К. Европейская комиссия «За демократию через право». *Юрист-международник*. 2007. № 4.
14. Кузнецов С.А. Институциональная структура и источники права Совета Европы. *Конституционное право: восточноевропейское обозрение*. 2002. № 1. С. 48-55.
15. Мармазов В.Є. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції. К.: Видавничий Дім „Юридична книга”, 2000.
16. Мармазов В.Є. Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: досвід і проблеми. К.: Вентурі, 1999. 400 с.
17. Микеле де Сальвіа. Европейская Конвенция по правам человека. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс”, 2004. 267 с.
18. Організаційна структура Секретаріату Ради Європи станом на 1995 р. (Схема). Б. в. г.
19. Приячук І. Правова система та внутрішньоорганізаційний механізм Ради Європи і законодавство України *Українське право*. 1997. № 3. С. 87-88.
20. Піляєв І. Рада Європи: трансформація в інститут загальноєвропейської інтеграції. *Дослідження світової політики*. К., 2001. В.16. С. 67-74.
21. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі: моногр. / І.С.Піляєв. К.: Юрид. кн., 2003. 436 с.
22. Піляєв І. Рада Європи на початку ХХІ сторіччя: пошук відповідей на нові виклики і реалії. *Наукові записки*. К.: ІПіЕНД, 2003. С. 284-293. (Політологія і етнологія; Вип. 24).
23. Піляєв І.С. Політико-правові аспекти розвитку та інституціоналізації співпраці між Радою Європи та Європейським Союзом. *Держава і право*. К., 2003. Вип. 22. С.615-620.
24. Піляєв І. С. Актуальні проблеми розвитку правової системи Ради Європи. *Держава і право*. К., 2003. Вип.21. С.634–639.
25. Піляєв І. Моніторинг Ради Європи: механізм та тенденції сучасного розвитку. *Дослідження світової політики*. К., 2003. Вип.24. С.76–91.

26. Санченко А.Є. Нормотворча діяльність Ради Європи: ідейне підґрунтя та процедура здійснення. *Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал*. 2007. № 18. С. 14-16.
27. Свида Т.О. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Європейської Комісії «За демократію через право»: Автореф.дис...к.ю.н. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. Харків, 2009. 22 с.

**Тема 5. Конвенція про захист прав людини і
основоположних свобод 1950 р.: історичні умови прийняття,
структура, протоколи до неї, значення**

Основні питання

1. Історія створення та структура Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Основні протоколи до неї.
2. Сфера дії Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Територіальна дія. Застереження та тлумачення.
3. Місце Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у міжнародному праві прав людини. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у правовому та політичному контексті.
4. Основні права і свободи людини відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Завдання:

1. Розкрийте основні риси та значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. як міжнародно-правового інструменту захисту прав людини.
2. Підготуйте розгорнуту характеристику основних прав і свобод, що підпадають під захист Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
3. Підготуйте доповідь про права та свободи, передбачені у Протоколах до Конвенції, їх роль у системі захисту прав людини

Рекомендована література:

1. Документы Совета Европы. Международные акты о правах человека: сб. документов. М.: Норма-Инфра-М, 1998.
2. Европейская конвенция по правам человека: Статья 5. Защита свободы и неприкосновенности личности. Страсбург: Совет Европы, 1994.
3. Комментарии к «Европейской конвенции о защите прав человека». Страсбург, Совет Европы, 1995.

4. Европейская конвенция по правам человека: Статья 6. Право на справедливое судебное разбирательство. – Страсбург: Совет Европы, 1994.
5. Протокол № 14 к Конвенции о защите прав человека и основных свобод, дополняющий контрольный механизм Конвенции. *Бюллетень Европейского Суда по правам человека*. 2005. № 3. С. 64.
6. Protocol No. 14 bis to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms CETS No. 204. URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/204.htm>
7. Committee of Ministers. Rules of Procedure for the Meeting of the Ministers' Deputies. 3rd Revised Edition, 1971.
8. Committee of Ministers. Rules of Procedure of the Committee of Ministers. 4th Revised Edition. 1964.
9. Committee of Ministers. Statutory Resolution (94)3 Relating to the Setting up of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe. Adopted on 14 January 1994 (505th Meeting of the Ministers' Deputies).
10. Explanatory Report for Protocol No. 14 bis to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/204.htm>
11. Le droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance tel que protégé par l'article 8 Convention européenne des droits de l'Homme: Contribution écrite présentée au séminaire organisé par l'Union des avocats d'Ukraine et la direction des Droits de l'Homme du Conseil de l'Europe à Kiev, du 21 au 23 juillet 1997/ Conseil de l'Europe. – Bern, 1997. – Анот.: Право на повагу до приватного життя та кореспонденції за статтею 8 Європейської Конвенції з прав людини: Обговорення на семінарі, організованому Спілкою адвокатів України та Дирекцією з прав людини при Раді Європи, проведеному 21 - 23 липня 1997 р. у Києві. Франц. мовою.
12. Анцупова Т.А. Контрольный механизм к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод: проблемы совершенствования URL: http://vidrodgenya.at.ua/_tbkp/10atasps.pdf.pdf
13. Гомьен Д. Европейская Конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. М.: МНИМП, 1998.
14. Комментарии к «Европейской конвенции о защите прав человека». Страсбург, Совет Европы, 1995.
15. Значимість діяльності Ради Європи в царині прав людини. *Бюлетень Центру інформації та документації Ради Європи в Україні*. 1998. № 1. С. 8-61.
16. Путеводитель по Европейской Конвенции по правам человека. Совет Европы, 1994.

Тема 6. Європейський Суд з прав людини: правова основа діяльності, структура, склад, процедури та значення у механізмі захисту прав і свобод людини

Основні питання

1. Статус Суду. Реформа Комісії з прав людини й Європейського Суду з прав людини та створення єдиного судового органу.
2. Характер діяльності Суду. Юрисдикція Суду.
3. Правила звернення в Європейський Суд з прав людини.
4. Міждержавні скарги.
5. Характер індивідуальних скарг у Європейський Суд з прав людини.
6. Процедура розгляду справ у Суді. Розгляд справ по суті.
7. Рішення Суду.

Завдання:

1. Розкрийте компетенцію Європейського Суду з прав людини.
2. Проведіть порівняльний аналіз порядку подання міждержавних та індивідуальних скарг в Європейський Суд з прав людини
3. Визначте основні етапи провадження в Європейському Суді з прав людини.

Рекомендована література:

1. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001
2. Бессарабов В.Г. Европейский суд по правам человека. М.: Юрлитинформ, 2003.
3. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України [за ред. В.Н.Денисова]. К.: Юстініан, 2006. 672 с.
4. Готов С.А. Права человека и их защита в Европейском суде. М., 2000.
5. Дір І. Ю. Захист громадянських прав людини в Україні в рамках Ради Європи: автореф. дис ... канд. юрид. наук. Київ: Б.в., 2010. 20 с.
6. Європейський суд з прав людини. Матеріали практики (1993-2003 рр.) / Редкол.: П.М. Рабінович та ін. Серія II. *Коментарі прав і законодавства*. Вип. 4. К.: Фенікс, 2004. 448 с.
7. Європейський Суд з прав людини: Організація, діяльність, процес / М-во юстиції України; за ред. В.В. Лутковської. К.: Праксіс, 2005. 168 с.

8. Європейський Суд з прав людини: Організація, процедура, правила звернення / М-во юстиції України. К.: Ін Юре, 2000. 16 с.
9. Карташкин В.А. Как подать жалобу в Европейский суд по правам человека: Комментарий к правилам обращения в органы Совета Европы по защите прав человека. М.: Норма-Инфра-М, 1998.
10. Супрун Д.М. Організаційно-правові засади та юрисдикційні основи діяльності Європейського суду з прав людини: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11/ Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. К., 2002. 219 с.
11. Практика Європейського Суду з прав людини. Л.: Кальварія, 1998.
12. Туманов В.А. Европейский Суд по правам человека. М., 2001.
13. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Вид. 2-е, випр., доп. К.: Реферат, 2007. 848 с.
14. Эрделевский А.М. Обращение в Европейский Суд по правам человека / А.М.Эрделевский. М., 1999.

**Тема 7. Європейська соціальна хартія 1961 р.:
історія схвалення, зміст та значення у міжнародно-правовому
співробітництві держав**

Основні питання

1. Європейська соціальна хартія 1961 р. як один із найважливіших міжнародних правових актів у системі захисту прав людини.
2. Права, які захищаються Європейською соціальною хартією. Права, гарантовані Додатковим протоколом 1988 р. Переглянута Європейська соціальна хартія 1996 р.
3. Основні гарантії – зобов'язання щодо прав, які захищаються Європейською соціальною хартією.
4. Система контролю за дотриманням Європейської соціальної хартії. Обмеження щодо застосування Європейської соціальної хартії.
5. Зв'язок між Європейською соціальною хартією та національним правом.

Завдання:

1. Наведіть приклади судової практики України щодо застосування Європейської соціальної хартії.
2. Визначте правову природу Європейської соціальної хартії та надайте загальну характеристику прав, гарантованих Європейською соціальною хартією.

Рекомендована література:

1. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України [за ред. В.Н.Денисова]. К.: Юстініан, 2006. 672 с.
2. Дір І. Ю. Захист громадянських прав людини в Україні в рамках Ради Європи: автореф. дис ... канд. юрид. наук. Київ: Б.в., 2010. 20 с.
3. Дженис Марк. Европейское право в области прав человека: Практика и комментарии / Дженис Марк и др. – М.; Будапешт, 1997.
4. Дженис М. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування; пер. з англ. К., 1999.
5. Жіночі права. Крок за кроком: практичний посібник з використання міжнародного закону про права людини і механізмів захисту прав жінок у контексті прав людини [Ж.Мертус, Ф. Бутегва, Д. Томас, М. Шулер] / упоряд.: Ж.Мертус, Д.Томас; пер. з англ. М. Корчинської, Л.Малець. К.: Основи, 1999. 237 с.
6. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. – 224 с.
7. Гомьен Д. Европейская Конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика . М.: МНИМП, 1998.

Тема 8. Демократія та транскордонне співробітництво на місцевому рівні

Основні питання

1. Основні пріоритети та напрямки діяльності Ради Європи у сфері демократизації місцевого самоврядування у державах-членах.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р.
3. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р.
4. Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні 1992 р.

Завдання:

1. Визначте правові основи транскордонного співробітництва в актах Ради Європи
2. Виокресліть зобов'язання держави в питанні транскордонного співробітництва суб'єктів місцевого самоврядування

3. Підготуйте розгорнуте повідомлення щодо стану імплементації європейських правових стандартів місцевого самоврядування в Україні

Рекомендована література:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р. URL:<http://docs.dtkr.ua/ua/doc/1014.5638.0?page=1>
2. Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні 1992 р. URL: <http://old.electioninfo.org.ua/?i=49>
3. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_444
4. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=995_106
5. Калиновський Б. В. Становлення принципів місцевого самоврядування в Україні за стандартами Ради Європи. *Україна в ХХ столітті: уроки, проблеми, перспективи*. К., 2001. С.384–389.

Тема 9. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері культури й освіти

Основні питання

1. Рада Європи та збереження, розвиток європейської культури. Зобов'язання держав-членів у сфері збереження та розвитку європейської культури.
2. Європейська культурна конвенція 1954 р.
3. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 р.
4. Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини 1969 р. (переглянута у 1992 р.).
5. Політика Ради Європи у сфері освіти. Основні напрямки співробітництва держав-членів у цій сфері. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій 1959 р.

Завдання:

1. Окресліть цілі, напрями, інструменти, механізми та форми діяльності Ради Європи у культурній сфері.
2. Визначте роль і значення Ради Європи в забезпеченні співробітництва держав-членів у сфері освіти.

3. Підготуйте розгорнуте повідомлення по нормативно-правових аспектах імплементації європейських стандартів у системі вищої і середньої освіти в Україні

Рекомендована література:

1. Європейська культурна конвенція 1954 р. URL: <http://lawua.info/jurdata/dir353/dk353277.htm>
2. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій 1959 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base66/ukr66156.htm>
3. Конвенція про визнання учбових курсів, дипломів про вищу освіту і вчених ступенів у державах регіону Європи 1979 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU79K05U.html
4. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 р. URL: http://www.centre7.org.ua/?q=dokumenty/rada_jevropy-84
5. Конвенція про визнання кваліфікацій по вищій освіті в європейському регіоні 1997 р. URL: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=17&id=1755>
6. Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum) URL: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=1049&univ=unime.it>
7. Анісімова М. Ф. Реформування юридичної освіти – необхідна складова виконання державних зобов'язань перед Радою Європи щодо забезпечення прав людини у процесі проведення судової реформи. *Вісник. Запоріжжя: Запорізький юрид. ін-т.* 2000. N2 (11). С.252-262.

Тема 10. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері ЗМІ

Основні питання

1. Основні напрямки діяльності Ради Європи у сфері ЗМІ. Пріоритети реформування ЗМІ у державах-членах.
2. Діяльність Ради Європи у сфері демократизації ЗМІ.
3. Політико-правове забезпечення діяльності ЗМІ у демократичному суспільстві: стандарти Ради Європи. Декларація про свободу вираження поглядів та інформації 1982 р.
4. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р.
5. Рекомендації Комітету Міністрів у сфері ЗМІ.

Завдання:

1. Надайте загальну характеристику європейським стандартам у галузі суспільного мовлення.
2. Визначте стандарти Ради Європи у сфері медіа.

Рекомендована література:

1. Декларація про свободу вираження поглядів та інформації 1982 р. URL: <http://www.uapravo.net/akty/pravo-main/akt8pnu0f.htm>
2. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_444

Тема 11. Міжнародне співробітництво у рамках Ради Європи в сфері права

Основні питання

1. Інтеграція в Раду Європи як фактор створення єдиного загальноєвропейського правового простору.
2. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р.
3. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р.
4. Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 р.
5. Конвенція про передачу засуджених осіб 1983 р.

Завдання:

1. Визначте роль Ради Європи у розширенні співробітництва держав-членів у сфері права.
2. Дайте загальну характеристику Європейській конвенції про боротьбу з тероризмом 1977 р.
3. Наведіть приклади практики застосування судами міжнародних договорів України щодо видачі правопорушників

Рекомендована література:

1. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р. URL: [ukraine.uapravo.net\data/base66/ukr66219.htm](http://ukraine.uapravo.net/data/base66/ukr66219.htm)
2. Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_036
3. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом 1990 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base62/ukr62992.htm>
4. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU77024.html
5. Европейская конвенция по предупреждению пыток и бесчеловечного или унижающего достоинство обращения или наказания: принята в Страсбурге 28 ноября 1987 г. *Международные акты о правах человека*. М., 1998.

6. Європейська конвенція про громадянство 1997 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base54/ukr54497.htm>
7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією 1999 р. URL: <http://www.uapravo.net/akty/postanovi-main/akt9pdus5g.htm>
8. Анісімова М. Ф. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, – необхідна складова реформування судової влади в межах виконання зобов'язань України перед Радою Європи *Вісник*. – Запоріжжя, 2002. N2 (19). С.192–198.

Тема 12. Україна у політико-правовому просторі Ради Європи

Основні питання

1. Історія вступу України в Раду Європи.
2. Правові та політичні зобов'язання України як повноправного члена Ради Європи. Стан виконання Україною прийнятих зобов'язань.
3. Участь України у договорах Ради Європи.
4. Порівняльно-правовий аналіз Конституції України та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
5. Перспективи подальшої інтеграції України в європейські структури.

Завдання:

1. Підготуйте доповідь «Зобов'язання України при вступі в Раду Європи, їх юридичне значення та стан виконання»
2. Наведіть приклади щодо приведення українського законодавства та правозастосовної практики у відповідність із стандартами Ради Європи.

Рекомендована література:

1. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: [zakon.rada.gov.ua>laws/show/994_001](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001)
2. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / [за ред. В.Н.Денисова]. – К.: Юстініан, 2006. – 672 с.
3. Дір І. Ю. Захист громадянських прав людини в Україні в рамках Ради Європи: автореф. дис ... канд. юрид. наук / І. Ю. Дір. – Київ: Б.в., 2010. – 20 с.

4. Мицик В. В. Механізм здійснення нагляду за виконанням Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2002. Вип.33, ч.2. С.97–105.
5. Опришко В. Для чого Україні Рада Європию *Право України*. 1997. № 6. – С. 70-76.
6. Опришко В. Україна в Раді Європию *Віче*. 1997. № 6. С. 138-155.
7. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: матеріали науково-практичної конференції. Жовтень 1998; ред. кол. В. Ф. Опришко та ін. К.: Інститут законодавства ВРУ, 1998. 446 с.
8. Рабинович П. Вплив рішень Європейського Суду з прав людини на національну юридичну практику: спроба порівняльної характеристики. *Вісник Акад. прав. наук України*. 2000. № 2. С. 11-20.
9. Рамкова конвенція про захист національних меншин. Україна: стан виконання [упоряд. А.Є. Санченко; Ін-т законодавства Верховної Ради України]. К., 2004. 64 с.
10. Чиж І.С. Україна в Раді Європи. К.: Парламентське видавництво, 2001. 384 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Підготовка до практичних занять сприяє поглибленому вивченню основних тем курсу «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» і має за мету формування вмінь самостійно працювати з конституціями зарубіжних країн, законами, іншими нормативними правовими актами та спеціальною літературою. У процесі занять студентам надається методична допомога, а також здійснюється контроль за їх самостійною роботою.

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- анотування прочитаної додаткової літератури згідно з тематикою навчальної дисципліни;
- написання есе та його презентації на практичному занятті;
- складання термінологічних словників;
- збір та аналіз матеріалів судової практики ЄСПЧ;
- підготовка та подання до опублікування наукової статті за темою, що входить до предмета вивчення навчальної дисципліни;
- підготовка тез доповіді та виступ на студентській науковій конференції за темою, що входить до предмета вивчення навчальної дисципліни;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка та виступу з доповіддю на засіданні гуртка, за темою, що входить до предмета вивчення навчальної дисципліни.

Максимальна оцінка за самостійну роботу – 10 балів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 1. Історія створення та розвитку Ради Європи

1. Ідея інтеграції Європи в історії політико-правової думки.
2. Основні віхи загальноєвропейського інтеграційного процесу. Падіння Берлінської стіни та початок нового етапу загальноєвропейської інтеграції.
3. Географічне розширення Ради Європи.
4. Права людини у період створення Ради Європи.

Література для підготовки:

1. Рада Європи: Діяльність та здобутки. Ukrainian version. К.: Право, 1999. 88 с.
2. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України [за ред. В.Н.Денисова]. К.: Юстініан, 2006. 672 с.
3. Взаимоотношения между международным правом и внутренним законодательством. Страсбург: Совет Европы, 1994.
4. Гнатовський М.М. Європейський правовий простір. Концепція та сучасні проблеми: монографія. К.: Видавничий Дім «Промені», 2005. 224 с.

5. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
6. Піляєв І.С. Політико-правові аспекти розвитку та інституціоналізації співпраці між Радою Європи та Європейським Союзом. *Держава і право*. К., 2003. Вип. 22. С.615-620.
7. Піляєв І. С. Актуальні проблеми розвитку правової системи Ради Європи. *Держава і право*. К., 2003. Вип.21. С.634–639.
8. Піляєв І. Рада Європи на початку ХХІ сторіччя: пошук відповідей на нові виклики і реалії. *Наукові записки*. К.: ІПіЕНД, 2003. С. 284-293. (Політологія і етнологія; Вип. 24).
9. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі: моногр. К.: Юрид. кн., 2003. 436 с.
10. Санченко А. Загальні теоретико-правові характеристики права Ради Європи. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 313-319.
11. Санченко А.Є. Acquis Ради Європи у системі європейського права: дис...канд.юрид.наук. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. К., 2011. 220 с.

Тема 2. Право Ради Європи як найважливіша складова європейського права

1. Право Ради Європи та право Європейського Союзу.
2. Правова система Ради Європи (право Ради Європи, політико-правові інститути Ради Європи та юридична практика).
3. Європейські конвенції та хартії як основні елементи міждержавного правового співробітництва.
4. Місце прецедентного права у системі права Ради Європи.
5. Імплементация норм права Ради Європи у національне законодавство.

Література для підготовки:

1. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua>laws/show/994_001
2. Совет Европы. Структура, принципы работы. *Муниципалитет*. 1998. № 6. С. 61-63.
3. Рада Європи: Діяльність та здобутки. Ukrainian version. К.: Право, 1999. 88 с.
4. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.

5. Піляєв І.С. Політико-правові аспекти розвитку та інституціоналізації співпраці між Радою Європи та Європейським Союзом. *Держава і право*. К., 2003. Вип. 22. С.615-620.
6. Піляєв І. С. Актуальні проблеми розвитку правової системи Ради Європи. *Держава і право*. К., 2003. Вип.21. С.634–639.
7. Санченко А. Загальні теоретико-правові характеристики права Ради Європи. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 313-319.
8. Піляєв І. Рада Європи на початку ХХІ сторіччя: пошук відповідей на нові виклики і реалії. *Наукові записки*. К.: ІПіЕНД, 2003. С. 284-293. (Політологія і етнологія; Вип. 24).

Тема 3. Рада Європи як загальноєвропейський міждержавний політико-правовий інститут

1. Мета Ради Європи.
2. Функції Ради Європи.
3. Роль Ради Європи у зближенні правових систем європейських держав.
4. Рада Європи та міжнародні неурядові організації.

Література для підготовки:

1. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua>laws/show/994_001
2. Права человека: постоянная задача Совета Европы. М.: Права человека, 1996.
3. Совет Европы. Структура, принципы работы. *Муниципалитет*. 1998. № 6. С. 61-63.
4. Рада Європи: Діяльність та здобутки. Ukrainian version. К.: Право, 1999. 88 с.
5. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
6. Санченко А.Є. Нормотворча діяльність Ради Європи: ідейне підґрунтя та процедура здійснення. *Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал* . – 2007. № 18. С. 14-16.
7. Піляєв І. Моніторинг Ради Європи: механізм та тенденції сучасного розвитку. *Дослідження світової політики*. К., 2003. Вип.24. С.76–91.
8. Піляєв І. Рада Європи: трансформація в інститут загальноєвропейської інтеграції. *Дослідження світової політики*. К., 2001. В.16. С. 67-74.
9. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі: моногр. К.: Юрид. кн., 2003. 436 с.

Тема 4. Інституційна система Ради Європи

1. Головні комітети та комітети експертів Комітету Міністрів Ради Європи.
2. Бюро та комітети ПАРЄ.
3. Європейська комісія проти расизму і нетерпимості.
4. Інститут Уповноваженого Ради Європи з прав людини.
5. Банк розвитку Ради Європи.
6. Міжнародний секретаріат, офіси та центри Ради Європи.

Література для підготовки:

1. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua>laws/show/994_001
2. Мармазов В.Є. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції. К.: Видавничий Дім „Юридична книга”, 2000.
3. Піляєв І. Моніторинг Ради Європи: механізм та тенденції сучасного розвитку. *Дослідження світової політики*. К., 2003. Вип.24. С.76–91.
4. Піляєв І. Рада Європи: трансформація в інститут загальноєвропейської інтеграції. *Дослідження світової політики*. К., 2001. В.16. С. 67-74.
5. Совет Европы. Структура, принципы работы. *Муниципалитет*. 1998. № 6. С. 61-63.
6. Санченко А.Є. Нормотворча діяльність Ради Європи: ідейне підґрунтя та процедура здійснення. *Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал*. 2007. № 18. С. 14-16.
7. Свида Т.О. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Європейської Комісії «За демократію через право»: Автореферат дис...к.ю.н. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. Харків, 2009. 22 с.

Тема 5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.: історичні умови прийняття, структура, протоколи до неї, значення

1. Історія розробки та ратифікації Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
2. Основні протоколи до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
3. Місце Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у правовому та політичному контексті.

Література для підготовки:

1. Explanatory Report for Protocol No. 14 bis to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/204.htm>
2. Значимість діяльності Ради Європи в царині прав людини. *Бюлетень Центру інформації та документації Ради Європи в Україні*. 1998. № 1. С. 8-61.

Тема 6. Європейський Суд з прав людини: правова основа діяльності, структура, склад, процедури та значення у механізмі захисту прав і свобод людини

1. Правові основи діяльності Європейського Суду з прав людини.
2. Реформування Європейського Суду з прав людини та створення єдиного судового органу.
3. Міждержавні скарги.
4. Характер індивідуальних скарг у Європейський Суд з прав людини.
5. Рішення Суду.

Література для підготовки:

1. Explanatory Report for Protocol No. 14 bis to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/204.htm>
2. Європейський Суд з прав людини: Організація, процедура, правила звернення. К.: Ін Юре, 2000. 16 с.
3. Європейський Суд з прав людини: Організація, діяльність, процес за ред. В.В. Лутковської. К.: Праксіс, 2005. 168 с.
4. Європейський суд з прав людини. Матеріали практики (1993-2003 рр.) / Редкол.: П.М. Рабінович та ін. Серія II. *Коментарі прав і законодавства*. Вип. 4. К.: Фенікс, 2004. 448 с.
5. Бессарабов В.Г. Европейский суд по правам человека. М.: Юрлитинформ, 2003.
6. Гомьен Д. Европейская Конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. М.: МНИМП, 1998.
7. Глотов С.А. Права человека и их защита в Европейском суде. М., 2000.

Тема 7. Європейська соціальна хартія 1961 р.: історія схвалення, зміст та значення у міжнародно-правовому співробітництві держав

1. Права, гарантовані Додатковим протоколом 1988 р. до Європейської соціальної хартії 1961 р.
2. Переглянута Європейська соціальна хартія 1996 р.
3. Система контролю за дотриманням Європейської соціальної хартії.
4. Обмеження щодо застосування Європейської соціальної хартії.
5. Зв'язок між Європейською соціальною хартією та національним правом.

Література для підготовки:

1. Європейська соціальна хартія 1996 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_300
2. Гомьен Д. Европейская Конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. М.: МНИМП, 1998.
3. Вегера С. Європейські соціальні стратегії і Україна: [Передумова інтеграції України в європейську економіку] *Україна: аспекти праці*. 2001. № 6. С.29 - 39.

Тема 8. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері захисту прав меншин

1. Принципи та стандарти Ради Європи у сфері захисту прав меншин.
2. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин 1992 р.
3. Проблеми розвитку системи правового захисту національних меншин у законодавстві України.

Література для підготовки:

1. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин 1992 р. URL: <http://cidct.org.ua/uk/yevropeyska-hartiya/>
2. Вегера С. Європейські соціальні стратегії і Україна: [Передумова інтеграції України в європейську економіку] *Україна: аспекти праці*. 2001. № 6. С.29 - 39.

Тема 9. Демократія та транскордонне співробітництво на місцевому рівні

1. Основні пріоритети та напрямки діяльності Ради Європи у сфері демократизації місцевого самоврядування у державах-членах.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р.
3. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями 1980 р.
4. Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні 1992 р.

Література для підготовки:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р. URL: <http://docs.dtkr.ua/ua/doc/1014.5638.0?page=1>
2. Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні 1992 р. URL: <http://old.electioninfo.org.ua/?i=49>
3. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_444
4. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями 1980 р. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=995_106
5. Калиновський Б. В. Становлення принципів місцевого самоврядування в Україні за стандартами Ради Європи. *Україна в ХХ столітті: уроки, проблеми, перспективи*. К., 2001. С.384–389.

Тема 10. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері культури й освіти

1. Європейська культурна конвенція 1954 р.
2. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 р.
3. Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини 1969 р. (переглянута у 1992 р.).
4. Політика Ради Європи у сфері освіти. Основні напрямки співробітництва держав-членів у цій сфері.
5. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій 1959 р.
6. Конвенція про визнання кваліфікацій по вищій освіті в європейському регіоні 1997 р.
7. Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum) 1988 р.

Література для підготовки:

1. Європейська культурна конвенція 1954 р. URL: <http://lawua.info/jurdata/dir353/dk353277.htm>
2. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій 1959 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base66/ukr66156.htm>
3. Конвенція про визнання учбових курсів, дипломів про вищу освіту і вчених ступенів у державах регіону Європи 1979 р. [URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU79K05U.html]
4. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 р. URL: http://www.centre7.org.ua/?q=dokumenty/rada_jevropy-84
5. Конвенція про визнання кваліфікацій по вищій освіті в європейському регіоні 1997 р. URL: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=17&id=1755>
6. Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum) URL: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=1049&univ=unime.it>
7. Анісімова М. Ф. Реформування юридичної освіти – необхідна складова виконання державних зобов'язань перед Радою Європи щодо забезпечення прав людини у процесі проведення судової реформи. *Вісник. Запоріжжя: Запорізький юрид. ін-т*, 2000. N2 (11). С.252-262.

Тема 11. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Ради Європи у сфері ЗМІ

1. Основні напрямки діяльності Ради Європи у сфері ЗМІ. Пріоритети реформування ЗМІ у державах-членах.
2. Діяльність Ради Європи у сфері демократизації ЗМІ.
3. Політико-правове забезпечення діяльності ЗМІ у демократичному суспільстві: стандарти Ради Європи.
4. Декларація про свободу вираження поглядів та інформації 1982 р.
5. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р.
6. Рекомендації Комітету Міністрів у сфері ЗМІ.

Література для підготовки:

1. Декларація про свободу вираження поглядів та інформації 1982 р. URL: <http://www.uapravo.net/akty/pravo-main/akt8pnub0f.htm>
2. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_444

Тема 12. Міжнародне співробітництво в рамках Ради Європи у сфері права

1. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р.
2. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р.
3. Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 р.
4. Конвенція про передачу засуджених осіб 1983 р.
5. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом 1990 р.
6. Європейська конвенція про громадянство 1997 р.

Література для підготовки:

1. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р URL: [ukraine.uapravo.net\data/base66/ukr66219.htm](http://ukraine.uapravo.net/data/base66/ukr66219.htm)
2. Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_036
3. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом 1990 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base62/ukr62992.htm>
4. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU77024.html
5. Европейская конвенция по предупреждению пыток и бесчеловечного или унижающего достоинство обращения или наказания: принята в Страсбурге 28 ноября 1987 г. *Международные акты о правах человека*. М., 1998.
6. Європейська конвенція про громадянство 1997 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base54/ukr54497.htm>
7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією 1999 р. URL: <http://www.uapravo.net/akty/postanovi-main/akt9pdus5g.htm>
8. Анісімова М. Ф. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, – необхідна складова реформування судової влади в межах виконання зобов'язань України перед Радою Європи. *Вісник Запоріжжя*, 2002. N2 (19). С.192–198.

Тема 13. Україна у політико-правовому просторі Ради Європи

1. Історія інтеграції України в Раду Європи.
2. Правові та політичні зобов'язання України як повноправного члена Ради Європи.
3. Стан виконання Україною прийнятих зобов'язань.

4. Порівняльно-правовий аналіз Конституції України та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
5. Перспективи подальшої інтеграції України у європейські структури.

Література для підготовки:

1. Гіждіван Л. Ю. Вплив конвенцій Ради Європи на українське законодавство про статус національних меншин. *Науковий вісник*. Чернівці: Чернівецький ун-т, 2001. Вип.125: Правознавство. С.60–63.
2. Дір І. Ю. Захист громадянських прав людини в Україні в рамках Ради Європи: автореф. дис ... канд. юрид. наук. Київ: Б.в., 2010. 20 с.
3. Василенко С. Д. Європейський процес і Україна. О., 1996.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні. К.: Крамар, 2003. С. 304-312.
5. Мармазов В.Є. Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: досвід і проблеми. К.: Вентурі, 1999. 400 с.
6. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: матеріали науково-практичної конференції. Жовтень 1998; ред.. кол. В.Ф. Опришко та ін. К.: Інститут законодавства ВРУ, 1998. 446 с.
7. Стан імплементації Україною Європейської хартії місцевого самоврядування (Інформаційна довідка): Страсбург, 29 квітня 2002 р.
8. Шепель А.О. До питання впровадження положень конвенцій ради Європи у законодавство України. *Законодавство України та міжнародне право: Проблеми гармонізації*. К., 1998. С. 143-155.
9. Ukraine. Resolution 1346(2003) and Recommendation 1622(2003) on honouring of obligations and commitments by Ukraine – 29 September 2003: The information about Human rights situation in member and non-member states // Human rights information bulletin. Strasbourg, 2003. N.60, July-October. P. 36 - 37. Анот.: Рішення та рекомендації Ради Європи щодо виконання зобов'язань Україною 29 верес. 2003 р.: інформація про ситуацію щодо прав людини у країнах - членах і нечленах Ради Європи. Англ. мовою.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Рада Європи: загальна характеристика цілей та структури.
2. Поняття права Ради Європи.
3. Джерела права Ради Європи.
4. Система права Ради Європи.
5. Суб'єкти та об'єкти права Ради Європи.
6. Конвенції Ради Європи як основа європейського права.
7. Європейське право та право Ради Європи: загальна характеристика та співвідношення.
8. Комітет Міністрів Ради Європи: склад, повноваження, юридична сила рішень та значення у діяльності Ради Європи.
9. Парламентська Асамблея Ради Європи (ПАСЄ): повноваження та порядок діяльності.
10. Політико-правові наслідки вступу України в Раду Європи.
11. Міжнародне і конституційне право про права людини.
12. Класифікація прав і свобод громадянина відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
13. Основні принципи та норми Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод
14. Імплементация норм Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в законодавстві України.
15. Правові принципи, закріплені у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та їх значення для України.
16. Європейський Суд з прав людини як контрольний механізм Ради Європи у сфері дотримання прав людини.
17. Юрисдикція Європейського Суду з прав людини.
18. Скарги, що подаються до Європейського Суду з прав людини (повноваження Суду та порядок розгляду скарг).
19. Конгрес місцевих і регіональних влад Європи: склад та порядок діяльності.
20. Європейська Хартія місцевого самоврядування та реалізація прав громадян України відповідно до її положень.
21. Конституційно-правові проблеми співробітництва України і Ради Європи у сфері реалізації принципів і норм Європейської Соціальної Хартії.
22. Принципи та норми Європейської Соціальної Хартії.
23. Права людини, гарантовані Соціальною Хартією та протоколами до неї.
24. Рамкова конвенція Ради Європи про захист національних меншин та здійснення прав громадян України.

Організація поточного контролю

Курс	Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу (структура залікового кредиту)
Кількість кредитів ECTS: 3 Модулів: 3 Загальна кількість годин: 150 Тижневих годин: 4	293 "Міжнародне право" "Магістр"	Обов'язкова Лекції: 26 Практичні заняття: 24 Самостійна робота: 100 Вид контролю. Поточний модульний контроль Підсумковий контроль: Залік

Оцінювання знань студентів з курсу «Право Ради Європи» здійснюється на основі результатів поточного контролю.

Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідні частини програми з навчальної дисципліни, засвоєння якої відповідно перевіряється під час контрольних заходів. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу змістового модуля, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань.

Об'єктами поточного контролю знань є успішність студентів на практичних заняттях та виконання контрольних та самостійних завдань.

Критеріями оцінювання ПК є:

а) систематичність, активність та успішність роботи студента на практичних заняттях – від 0 до 5 балів;

б) оцінка за модульний контроль (колоквіум; контрольна робота, тести) – від 0 до 10 балів;

в) оцінка за самостійну роботу – від 0 до 10 балів

Підсумковий бал оформляється під час останнього практичного заняття відповідного семестру.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік за результатами практичних занять. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Поточний контроль			Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	

п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіу м	Самостійна робота студентів	(диференцій ований залік)
max 20	max 10	max 15	max 10	max 25	max 10	max 10	max 100

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре– вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	20 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 19

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Історія створення Ради Європи.
2. Символіка Ради Європи.
3. Географічне розширення Ради Європи.
4. Міжнародно-правовий статус Ради Європи.
5. Мета, основні пріоритети і напрями діяльності Ради Європи.
6. Умови набуття повноправного членства та умови отримання спеціального статусу держав у Раді Європи.
7. Порядок прийняття зобов'язань новими членами Ради Європи.
8. Умови та порядок втрати або припинення членства в Раді Європи.
9. Порядок головування держав-членів у Раді Європи.
10. Процедура припинення спеціального статусу в Раді Європи.
11. Інституційна структура Ради Європи (загальна характеристика).
12. Комітет Міністрів Ради Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності.
13. Парламентська Асамблея Ради Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності.
14. Секретаріат Ради Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності.
15. Конгрес місцевих і регіональних влад Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності.
16. Європейська комісія проти расизму і нетерпимості.
17. Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеціанська Комісія): історія створення, порядок формування та структура.
18. Інститут Комісара Ради Європи з прав людини.
19. Банк розвитку Ради Європи.
20. Порядок імплементації норм права РЄ в національне законодавство.
21. Поняття «матеріальне право Ради Європи».
22. Право Ради Європи і європейське право.
23. Право Ради Європи і право Європейського Союзу.
24. Право Ради Європи і національне право.
25. Право Ради Європи в системі універсального і регіонального міжнародного права.
26. Система матеріального права Ради Європи: поняття й основні компоненти.
27. Джерела матеріального права Ради Європи: поняття, класифікація.
28. Статут Ради Європи: структура і зміст.
29. Класифікація договорів Ради Європи.
30. Участь міжнародних неурядових організацій у процесі розробки проектів договорів Ради Європи.
31. Історія створення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
32. Структура та зміст Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

33. Загальна характеристика Протоколів до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
34. Дія Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї у просторі і часі.
35. Обмеження (втручання в здійснення) прав і свобод людини, що допускаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.
36. Відступ держави від своїх зобов'язань відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
37. Субсидіарність захисту Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
38. Можливість і межі захисту соціально-економічних прав у рамках Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
39. Правова характеристика Європейської соціальної хартії 1961 р. та додаткових протоколів до неї 1988 р., 1991 р., 1995 р.
40. Переглянута Європейська соціальна хартія 1996 р.
41. Система контролю за виконанням положень Європейської соціальної хартії.
42. Рамкова конвенція про захист національних меншин 1995 р.
43. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин 1992 р.
44. Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р.
45. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або владою 1980 р.
46. Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні 1992 р.
47. Європейська культурна конвенція 1954 р.
48. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 р.
49. Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (переглянута) 1992 р.
50. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні 1997 р.
51. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р.
52. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р.
53. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р.
54. Європейська конвенція про правову допомогу в кримінальних справах 1959 р.
55. Конвенція про передачу засуджених осіб 1983 р.
56. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом 1990 р.
57. Європейська конвенція про громадянство 1997 р.
58. Захист прав дітей у рамках Ради Європи.
59. Поняття інституційного права Ради Європи.
60. Акти Парламентської Асамблеї Ради Європи: види, порядок прийняття і юридична чинність.
61. Акти Комітету Міністрів Ради Європи: види, порядок прийняття і юридична чинність.

62. Поняття прецедентного права у системі права Ради Європи.
63. Характер діяльності та юрисдикція Європейського суду з прав людини.
64. Регламент ЄСПЛ: структура, зміст, нововведення.
65. Порядок обрання суддів Європейського суду з прав людини: гарантії незалежності та умови припинення діяльності.
66. Порядок прийняття юрисдикційних актів ЄСПЛ.
67. Порядок надання консультативних висновків ЄСПЛ.
68. Поняття міждержавної петиції. Правила звернення до Європейського суду з прав людини з міждержавною петицією. Процедура розгляду міждержавних спорів.
69. Звернення до Європейського Суду з прав людини з індивідуальною петицією. Умови прийнятності. Очевидно необгрунтовані петиції. Зловживання правом на подання петиції.
70. Випадки виключення справи з реєстру ЄСПЛ.
71. Процедура розгляду справ по суті.
72. Процедура дружнього врегулювання спору. Умови укладення мирової угоди.
73. Склад і статус суддів Європейського Суду з прав людини.
74. Виконання остаточних рішень Європейського суду з прав людини (моніторинг Комітету Міністрів).
75. Консультативні висновки Європейського Суду з прав людини.
76. Принципи тлумачення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Європейським Судом з прав людини.
77. Поняття та система процесуального права Ради Європи.
78. Характеристика принципів процесуального права Ради Європи.
79. Джерела процесуального права Ради Європи.
80. Суб'єкти та об'єкти процесуального права Ради Європи.
81. «Процедури» і «процес»: проблема розмежування понять у межах права Ради Європи.
82. Європейський суд з прав людини як суб'єкт правотворчості.
83. Правила процедури Комітету Міністрів Ради Європи.
84. Правила процедури Парламентської Асамблеї Ради Європи.
85. Правила процедури Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи.
86. Порядок роботи Генерального секретаря і Секретаріату Ради Європи.
87. Порядок обрання Комісара Ради Європи з прав людини.
88. Правила процедури Конференції міжнародних неурядових організацій Ради Європи.
89. Правила Процедури Адміністративного трибуналу Ради Європи.
90. Визначення моніторингу. Форми моніторингу в Раді Європи.
91. Моніторинг Комітету Міністрів Ради Європи за виконанням зобов'язань, взятих державами відповідно до договорів Ради Європи.
92. Участь Парламентської Асамблеї в моніторинговому процесі Ради Європи.
93. Історія інтеграції України до Ради Європи.
94. Порівняльно-правовий аналіз Конституції України і Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

95. Зобов'язання України перед Радою Європи: юридичне значення і стан виконання.
96. Імплементация стандартів Ради Європи до законодавства України.
97. Правові проблеми виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні та можливі шляхи їх вирішення.
98. Застосування практики Європейського суду з прав людини у правовій системі України.
99. Зміст Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» 2006 р.
100. Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеціанська Комісія): співробітництво з Україною (на прикладі співпраці у сфері розробки Конституції України та внесення змін до неї).
101. Поняття та система права Ради Європи.
102. Види норм права Ради Європи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Загальні міжнародно-правові акти:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів, схвалена ООН 23.05.1969. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_118.

2. Венская конвенция о праве договоров между государствами и международными организациями или между международными организациями от 21 марта 1986 года URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_a04

Документи Ради Європи:

1. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001

2. Документы Совета Европы // Международные акты о правах человека: сб. документов. М.: Норма-Инфра-М, 1998.

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004

4. Европейская конвенция по правам человека: Статья 5. Защита свободы и неприкосновенности личности. Страсбург: Совет Европы, 1994.

5. Европейская конвенция по правам человека: Статья 6. Право на справедливое судебное разбирательство. – Страсбург: Совет Европы, 1994.

6. Європейська культурна конвенція 1954 р. URL: <http://lawua.info/jurdata/dir353/dk353277.htm>

7. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р. URL: ukraine.uapravo.net/data/base66/ukr66219.htm

8. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій 1959 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base66/ukr66156.htm>

9. Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_036

10. Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини 1969 р. (переглянута у 1992 р.). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_150

11. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU77024.html

12. Конвенція про визнання учбових курсів, дипломів про вищу освіту і вчених ступенів у державах регіону Європи 1979 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU79K05U.html

13. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=995_106

14. Декларація про свободу вираження поглядів та інформації 1982 р. URL: <http://www.uapravo.net/akty/pravo-main/akt8pnub0f.htm>

15. Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р. URL: <http://docs.dtkr.ua/ua/doc/1014.5638.0?page=1>

16. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 р. URL: http://www.centre7.org.ua/?q=dokumenty/rada_jevropy-84
17. Европейская конвенция по предупреждению пыток и бесчеловечного или унижающего достоинство обращения или наказания: принята в Страсбурге 28 ноября 1987 г. // Международные акты о правах человека. – М., 1998.
18. Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum) URL: <http://www.eurosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=1049&univ=unime.it>
19. Європейська конвенція про транскордонне телебачення 1989 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_444
20. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом 1990 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base62/ukr62992.htm>
21. Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні 1992 р. URL: <http://old.electioninfo.org.ua/?i=49>
22. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин 1992 р. URL: <http://cidct.org.ua/uk/yevropeyska-hartiya/>
23. Європейська соціальна хартія 1996 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_300
24. Конвенція про визнання кваліфікацій по вищій освіті в європейському регіоні 1997 р. URL: <http://www.eurosvita.net/index.php/?category=17&id=1755>
25. Європейська конвенція про громадянство 1997 р. URL: <http://ukraine.uapravo.net/data/base54/ukr54497.htm>
26. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією 1999 р. URL: <http://www.uapravo.net/akty/postanovi-main/akt9pdus5g.htm>
27. Explanatory Report for Protocol No. 14 bis to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/204.htm>
28. Ukraine. Resolution 1346(2003) and Recommendation 1622(2003) on honouring of obligations and commitments by Ukraine – 29 September 2003: The information about Human rights situation in member and non-member states // Human rights information bulletin. Strasbourg, 2003. N.60, July-October. P. 36 - 37. Анот.: Рішення та рекомендації Ради Європи щодо виконання зобов'язань Україною 29 верес. 2003 р.: інформація про ситуацію щодо прав людини у країнах - членах і не членах Ради Європи. Англ. мовою.
29. From Assistance with the development and consolidation of democratic security: Co-operation and Assistance Programmes for central and eastern Europe/ Council of Europe. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1997. 21 p.
30. Honoring of obligations and commitments by Ukraine: Report Committee on the Honoring of Obligations and Commitments by member States of the Council of Europe/ Council of Europe. Strasbourg, 1998. 67 p.
34. Збірка договорів Ради Європи. К.: Парламентське вид-во, 2000.
35. Комментарии к «Европейской конвенции о защите прав человека». Страсбург, Совет Европы, 1995.

36. List of declarations made with respect to treaty No. 204/ URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=204&CM=8&DF=03/10/2009&CL=ENG>
37. Рада Європи. Парламентська Асамблея. Парламентська Асамблея Ради Європи: Комітет з виконання зобов'язань країнами-членами: Україна: Доп. п. Келам, Естонія та пані Северінсен, Данія. Б.в.д. 110 с.
38. Рамочная конвенция о защите национальных меньшинств и пояснительный доклад. – Страсбург: Совет Европы, 1998.
39. Правила процедури Парламентської Асамблеї Ради Європи / [Ред.-упоряд. А.Корнійчук; пер. з фр. В.Лепшиної]. К.; Страсбург, 2000. 71 с.
40. Протокол № 14 к Конвенции о защите прав человека и основных свобод, дополняющий контрольный механизм Конвенции // Бюллетень Европейского Суда по правам человека. 2005. № 3. С. 64.
41. Protocol No. 14 bis to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms CETS No. 204/ URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/204.htm>
42. Committee of Ministers. Rules of Procedure for the Meeting of the Ministers' Deputies. 3rd Revised Edition, 1971.
43. Committee of Ministers. Rules of Procedure of the Committee of Ministers. 4th Revised Edition. 1964.
44. Committee of Ministers. Statutory Resolution (94)3 Relating to the Setting up of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe. Adopted on 14 January 1994 (505th Meeting of the Ministers' Deputies).
45. Charter of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe (CLRAE). Appendix to the Statutory Resolution (2000) 1 Relating to the Congress of Local and Regional Authorities of Europe. Adopted by the Committee of Ministers on 15 March 2000 (702nd Meeting of the Ministers' Deputies).
46. European standards of electoral law in contemporary constitutionalism (Science and Technique of Democracy No. 39) // Venice Commission, 2006. 65 p.
47. Parliamentary Assembly. Resolution 1115(1997) on the Setting up of an Assembly Committee on the Honoring of the Obligations and Commitments by Member States of the Council of Europe (Monitoring Committee). Text adopted by the Assembly on 29 January 1997 (5th Sitting).
48. Parliamentary Assembly. Rules of Procedure of the Assembly. Adopted by the Resolution 1202 (1999) on 4 November 1999, amended by Resolution 1234 (2000) on 9 November 2000 and Resolution 1266 (2001) on 8 November 2001.
49. Resolution Res (2005) 47 on committees and subordinate bodies, their terms of reference and working methods.
50. Resolution CM/Res (2011) 7 on Council of Europe conferences of specialized ministers.
51. Resolution (99) 50 on the Council of Europe Commissioner for Human Rights (adopted by the Committee of Ministers on 7 May 1999 at its 104th Session)
52. Statutory Resolution (93) 28 on Partial and Enlarged Agreements and Resolution (96) 36 establishing the criteria for partial and enlarged agreements of the Council of Europe and Resolution CM/Res (2010)2 amending Resolution (96) 36.

Нормативно-правові акти України:

53. Конституція України від 28 червня 1996 р. з наст. змін. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
54. Про приєднання України до Статуту Ради Європи: Закон України від 31 жовтня 1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 38. Ст. 287.
55. Про приєднання України до Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи 1949 р. та Протоколу до Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи 1952 р.: Закон України від 1 жовтня 1996 р. № 391 *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 46. Ст. 250.
56. Закон про внесення змін до Постанови Верховної Ради України "Про приєднання України до Європейської конвенції про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади 1980 року" та про ратифікацію додаткових протоколів до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: Прийнятий 26 черв. 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст.534.
57. Закон про ратифікацію Шостого протоколу до Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи: Прийнятий 15 травня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 30. Ст.257.
58. Закон України про ратифікацію Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України та Радою Європи щодо створення в Україні Бюро інформації Ради Європи та його правового статусу: Прийнятий 10 січня 2002 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 23. Ст.154.
59. Про Конституційний Суд України: Закон України від 18 жовтня 1996 р. № 442 *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 49. Ст. 278.
60. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 січня 1997 р. № 280 *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
61. Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Першого протоколу та протоколів №№ 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. № 475 *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.
62. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 2011 р. з наст. змін. URL: http://kodeksy.com.ua/ka/o_vyborah_narodnyh_deputatov_ukrainy.htm
63. Про місцеві вибори: Закон України від 14 липня 2015 р. № 595-VIII URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/595-19/page>
64. Про вибори Президента України: Закон України від 5 березня 1999 р. № 474 з наст змін. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/474-14>
65. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

Інша література:

1. Аббакумова Д.В. Комітет Міністрів Ради Європи / Д.В. Аббакумова: Автореф.дис...к.ю.н. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. Харків, 2015. 22 с.
2. Aline Royer. The Council of Europe. Council of Europe Publishing, 2010. 63 p.
3. Авоян Арташес. Совет Европы: новое мышление и перспективы сотрудничества. Ереван: Мхитар Гош, 1998. 95 с.
4. Алисиевич Е. С. Частичные соглашения как форма сотрудничества государств в рамках Совета Европы. *Московский журнал международного права*. 2009. № 29. С. 228 – 243.
5. Алов С. Україна і Рада Європи: [Розвиток взаємовідносин між Україною та Радою Європи] *Історичні і політологічні дослідження*. 2001. № 3. С.55-58.
6. Аннерс Э. История европейского права. М., 1994.
7. Анісімова М. Ф. Реформування юридичної освіти – необхідна складова виконання державних зобов'язань перед Радою Європи щодо забезпечення прав людини у процесі проведення судової реформи *Вісник*. Запоріжжя, Запорізький юрид. ін-т., 2000. N2 (11). С.252-262.
8. Анісімова М. Ф. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, – необхідна складова реформування судової влади в межах виконання зобов'язань України перед Радою Європи. *Вісник*. – Запоріжжя, 2002. N2 (19). С.192–198.
9. Анцупова Т. Поняття та сутність міжнародно-правового моніторингу у контексті права Ради Європи. URL: <http://www.pravnuk.info/2013-12-27-15-15-31/818-ponyattya-ta-sutnist-mizhnarodno-pravovogo-monitoringu-u-konteksti-prava-radi-yevropi.html>
10. Анцупова Т.А. Контрольный механизм к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод: проблемы совершенствования. URL: http://vidrodgenya.at.ua/_tbkp/10atasps.pdf.pdf
11. Анцупова Т.А. Актуальные вопросы членства и развития институциональной структуры Совета Европы. *Московский журнал международного права*. М.: Междунар. Отношения. 2013. № 4. С. 152-169.
12. Анцупова Т. О. Співробітництво європейських міжурядових організацій на сучасному етапі розвитку європейської інтеграції. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 25. С. 563-566.
13. Бахин С. В. Сотрудничество государств по сближению национальных правовых систем: Унификация и гармонизация права: дисс. ... доктора юр. наук: 12.00.10 / С.В.Бахин. СПб, 2003.
14. Белецкий М. Европроцедуры: рецепт из Страсбурга: Украина под пристальным вниманием ПАРЕ. *МИГ*. К., 2004. № 4. С. 16-19.
15. Бессарабов В.Г. Европейский суд по правам человека. М.: Юрлитинформ, 2003.
16. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / [В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній]; за ред. В. Г. Буткевича. К.: Либідь, 2002. 608 с.

17. Буткевич В. Г. Соотношение внутригосударственного и международного права / В.Г. Буткевич. К.: «Вища школа», 1981. 311 с.
18. Василенко С. Д. Європейський процес і Україна / С. Д. Василенко. О., 1996.
19. Василенко В. А. Международно-правовые санкции. К.: Вища школа, 1982. 230 с.
20. Вегера С. Європейські соціальні стратегії і Україна: [Передумова інтеграції України в європейську економіку]. *Україна: аспекти праці*. 2001. № 6. С.29 - 39.
21. Велижанина М. Ю. «Мягкое право»: его сущность и роль в регулировании международных отношений: дисс. ... кандидата юр. наук : 12.00.10. М. : Дипломат. акад. МИД РФ, 2007.
22. Виконання зобов'язань України перед Радою Європи. *Політика і час*. 2001. №11. С.60 - 69.
23. Взаимоотношения между международным правом и внутренним законодательством. Страсбург: Совет Европы, 1994.
24. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / [за ред. В.Н.Денисова]. К.: Юстініан, 2006. 672 с.
25. Гердеген Матіас. Європейське право / пер. з німецької. К.: «К.І.С.», 2008. – 528 с.
26. Гіждіван Л. Ю. Вплив конвенцій Ради Європи на українське законодавство про статус національних меншин. *Науковий вісник. Чернівці: Чернівецький ун-т*, 2001. Вип.125: Правознавство. С.60–63.
27. Глотов С.А. Права человека и их защита в Европейском суде М., 2000.
28. Глотов С. А. Россия и Совет Европы: политико-правовые проблемы взаимодействия. Краснодар: Советская Кубань, 1998.
29. Глотов С.А. Совет Европы как политико-правовой институт . Краснодар, 1999.
30. Гнатівський М.М. Європейський правовий простір. Концепція та сучасні проблеми: монографія. К.: Видавничий Дім «Промінь», 2005. 224 с.
31. Головатий С. Політична ситуація в Україні і Рада Європи. *Універсум*. – 2003. № 1 - 2. С.30.
32. Головаченко В. Путівник Радою Європи. *Людина і політика*. 2003. № 1. С.137 - 140.
33. Гомьен Д. Европейская Конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. М.: МНИМП, 1998.
34. Горшкова С.А. Стандарты Совета Европы по права человека и российское законодательство: монография. М.: НИМП, 2001. 352 с.
35. Гриценко А. Для перших висновків строк достатній: [П'ять років членства України у Раді Європи та перші підсумки участі нашої країни в роботі цієї організації] *Політика і час*. 2001. № 1. С.47 - 49.
36. Дамірлі М.А. Право Ради Європи: схеми, таблиці, визначення і коментарі: навчальний посібник. Одеса: Фенікс, 2007. 284 с.
37. Дані де Ружмон. Європа у грі. Шанс Європи. Відкритий лист до Європейців. Львів: Центр гуманітарних досліджень Львівського держуніверситету ім. Івана Франка, 1998. 273 с.

38. Дір І. Ю. Захист громадянських прав людини в Україні в рамках Ради Європи: автореф. дис ... канд. юрид. наук. Київ: Б.в., 2010. 20 с.
39. Делеган М. В. Україна в Раді Європи. *Україна на міжнародній арені у ХХ столітті*. Ужгород, 2000. С.105-111.
40. Дженис Марк. Европейское право в области прав человека: Практика и комментарии / Дженис Марк и др. М.; Будапешт, 1997.
41. Дженис М. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування; пер. з англ. К., 1999.
42. Довідка Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції про відповідність положенням нормативно-правових актів Ради Європи та Європейського Союзу проекту Кодексу судової влади України № 5560. Б.в.д. 18 с.
43. Европа под одной крышей. 1949-2000. Издание Департамента общественных связей Совета Европы. Страсбург, 1999.
44. Европейское право / под ред. Л. М. Энтина. М., 2001.
45. Європа: континентальний проект. Доповідь Комітету ПАРЄ по зв'язках з парламентами і громадськістю. Доповідач: п. Поль Штаес, Бельгія, Група Європейської народної партії. Документ ПАРЄ № 8278 від 11.12.1998 (англійською та французькою мовами).
46. Європейський суд з прав людини. Матеріали практики (1993-2003 рр.) / Редкол.: П.М. Рабінович та ін. *Серія II. Коментарі прав і законодавства*. Вип. 4. К.: Фенікс, 2004. 448 с.
47. Європейський Суд з прав людини: Організація, діяльність, процес / М-во юстиції України; за ред. В.В. Лутковської. К.: Праксіс, 2005. 168 с.
48. Європейський Суд з прав людини: Організація, процедура, правила звернення *М-во юстиції України*. К.: Ін Юре, 2000. 16 с.
49. Ефимов Г. К. Устав СЕ как инструмент мира. М., 2003. 655 с.
50. Європейські громадські санкції та заходи: (Матеріали семінар. слухань, 11-12 квіт. 2000 р.). [К.]: М-во юстиції України, Рада Європи, 2000. 115 с.
51. Жіночі права. Крок за кроком: практичний посібник з використання міжнародного закону про права людини і механізмів захисту прав жінок у контексті прав людини [Ж.Мертус, Ф. Бутегва, Д. Томас, М. Шулер] / упоряд.: Ж.Мертус, Д.Томас; пер. з англ. М. Корчинської, Л.Малець. К.: Основи, 1999. 237 с.
52. Забарко Б. Шлях України до Ради Європи *Нова політика*. 1997. №3. С. 32-38.
53. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
54. Законодавство в світі книги: шляхи реалізації в Україні рекомендацій Ради Європи: Матер. міжнар. конф., 21 - 22 квіт. 1997 р., м. Київ. К.: Кн. палата України, 1998. 120 с.
55. Значимість діяльності Ради Європи в царині прав людини // *Бюлетень Центру інформації та документації Ради Європи в Україні*. 1998. № 1. С. 8-61.

- 56.Калиновський Б. В. Становлення принципів місцевого самоврядування в Україні за стандартами Ради Європи. *Україна в ХХ столітті: уроки, проблеми, перспективи*. К., 2001. С.384–389.
- 57.Карташкин В.А. Как подать жалобу в Европейский суд по правам человека: Комментарий к правилам обращения в органы Совета Европы по защите прав человека / В.А. Карташкин. М.: Норма-Инфра-М, 1998.
- 58.Карцев А. Итоги варшавского саммита Совета Европы: В столице Польши 16-17 мая состоялся третий саммит Совета Европы. *Компас*. 2005. № 21. С. 3-8.
- 59.Коваль І. М. Східна Європа в контексті радянсько-американських відносин (перша половина 80-х років ХХ сторіччя). *Записки іст. фак.* – Одеса, 2001. Вип.11. С.368-375.
- 60.Коментар до Конституції України / Інститут законодавства Верховної Ради України. К., 1996.
- 61.Комментарий к Конвенции о защите прав человека и основных свобод и практике ее применения / под общ. ред. д.ю.н., проф. В.А. Туманова и д.ю.н., проф. Л.М. Энтина. М.: Издательство НОРМА, 2002. 336 с.
- 62.Конвенции Совета Европы и Российская Федерация: сб. док. / [Сост.: Ю.Ю.Берестнев и др.; отв. ред. Л.И.Брычева]. М.: Юрид. лит., 2000. 398.
- 63.Кузнецов С.А. Институциональная структура и источники права Совета Европы. *Конституционное право: восточноевропейское обозрение*. 2002. № 1. С. 48-55.
- 64.Кузнецов И.К. Сотрудничество государств в борьбе с наркоманией в рамках Совета Европы. *Обозреватель*. 2007. № 10. С. 44-52.
- 65.Кузнецов И.К. Европейская комиссия «За демократию через право». *Юрист-международник*. 2007. № 4.
- 66.Кузнецов И.К. Борьба с коррупцией в рамках Совета Европы. *Международное право – International Law*. 2007. № 4. С. 129-141.
- 67.Кузнецов И. К. Международно-правовые формы сотрудничества государств по специальным вопросам в рамках Совета Европы: Автореф.дис...канд.юрид. наук. Специальность 12.00.10 – Международное право; Европейское право. М., 2008. 22 с.
- 68.Кузьмій Д.В. До питання про історію взаємовідносин України із загальноєвропейськими інститутами та про місце Ради Європи у цьому процесі. *Актуальні проблеми політики*. 2000. Вип. 9. С. 79-82.
- 69.Лавринович О. Рада Європи: Доповідь Міністра юстиції України на пленарній сесії Конгресу місцевих та регіональних влад Європи. *Аспекти самоврядування*. К., 2003. № 3. С. 10-15.
- 70.Лисенко О. Вибір, від якого залежить майбутнє: Україна в Раді Європи: надбання та проблеми. *Людина і влада*. 2000. № 1 - 2. С.104 - 107.
- 71.Лобода К. С. Імплементация прав, які регулюють сферу соціальних відносин у рамках Ради Європи у національне законодавство України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2002. Вип.33, ч.1. С.142–148.

72. Лобода К. С. Інституційні механізми імплементації соціальних відносин у Європейському Союзі та Раді Європи. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2002. Вип.33, ч.2. С.140–148.
73. Луць Л.А. Деякі аспекти взаємодії правових систем Ради Європи, Європейського Союзу та держав-учасниць. *Держава і право*. К., 2002. Вип. 16. С. 11- 17.
74. Луць Л. А. Впровадження правових стандартів Ради Європи в юридичну практику України. *Проблеми толковання і реалізації законодавства в Україні і задачі адвокатури*. Симферополь, 2003. С.60–70.
75. Луць Л.А. Джерела права Ради Європи: загальнотеоретична характеристика. *Держава і право*. Вип.27. С. 19-25.
76. Мармазов В.Є. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції / В.Є.Мармазов, І.С. Піляєв. К.: Видавничий Дім „Юридична книга”, 2000.
77. Мармазов В.Є. Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: досвід і проблеми. К.: Вентурі, 1999. 400 с.
78. Мицик В. В. Механізм здійснення нагляду за виконанням Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2002. Вип.33, ч.2. С.97–105.
79. Міжнародні організації: навчальний посібник / за ред. О.С. Кучика. 2-ге вид., перероб. і доп. К: Знання, 2007. 749 с.
80. Міжнародні організації: навч. посібник / за ред. Ю.Г. Козака та В.В.Ковалевського. К.: ЦУЛ 2003. 288 с.
81. Микеле де Сальвіа. *Європейська Конвенція по правам человека*. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс”, 2004. 267 с.
82. Муценко Я. Співпраця України з Радою Європи в галузі реформування шкільної історичної освіти. *Наукові записки*. К.: Переяслав-Хмельницький, 2002. Вип.47: Історичні науки. С.212–216.
83. Опришко В. Україна в Раді Європи. *Віче*.1997. № 6. С. 138-155.
84. *Основы права Европейского Союза*. М.: Белые альвы, 1997.
85. Парламентська Асамблея Ради Європи / пер. з фр. І. Шевчук. Київ; Страсбург: Парламентське вид-во, 1998.
86. Піляєв І. Рада Європи: трансформація в інститут загальноєвропейської інтеграції. *Дослідження світової політики*. К., 2001. Вип.16. С. 67-74.
87. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі: моногр. К.: Юрид. кн., 2003. 436 с.
88. Піляєв І. Рада Європи на початку ХХІ сторіччя: пошук відповідей на нові виклики і реалії. *Наукові записки*. К.: ІПіЕНД, 2003. С. 284-293. (Політологія і етнологія; Вип. 24).
89. Піляєв І.С. Політико-правові аспекти розвитку та інституціоналізації співпраці між Радою Європи та Європейським Союзом. *Держава і право*. К., 2003. Вип. 22. С.615-620.
90. Піляєв І. С. Актуальні проблеми розвитку правової системи Ради Європи. *Держава і право*. К., 2003. Вип.21. С.634–639.
91. Піляєв І. Моніторинг Ради Європи: механізм та тенденції сучасного розвитку. *Дослідження світової політики*. К., 2003. Вип.24. С.76–91.

92. Права человека: постоянная задача Совета Европы. М.: Права человека, 1996.
93. Права людини в документах Ради Європи. Амстердам; Київ: Українсько-американське бюро захисту прав людини, 1996.
94. Права людини в документах Ради Європи. Амстердам; Київ: Українсько-американське бюро захисту прав людини, 1997.
95. Права людини: Міжнар. договори ООН та Ради Європи / Ком. виборців України; [упоряд. В.Павлик, В.Тесленко]. К.: Факт, 2001. 151 с.
96. Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій / упоряд. Т. Яблонська. Амстердам; Київ: Українсько-американське бюро захисту прав людини, 1996.
97. Правила процедури Парламентської Асамблеї Ради Європи: пер. з фр. І.Шевчук. Київ; Страсбург: Парламентське вид-во, 1998.
98. Право Совета Европы и Россия (сборник документов и материалов). – Москва; Краснодар, 1996.
99. Право Европейского Союза: Документы и комментарии. М.: Терра, 1999.
100. Право Европейского Союза / отв. ред. С.Ю. Кашкин. М., 2002.
101. Практика Європейського Суду з прав людини. Л.: Кальварія, 1997.
102. Практика Європейського Суду з прав людини. Л.: Кальварія, 1998.
103. Приянчук І. Правова система та внутрішньоорганізаційний механізм Ради Європи і законодавство України. *Українське право*. 1997. № 3. С. 87-88.
104. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: матеріали науково-практичної конференції. Жовтень 1998 / Інститут законодавства ВРУ; ред. кол. В.Ф. Опришко та ін. К.: Інститут законодавства ВРУ, 1998. 446 с.
105. Птуха С.С. Правові аспекти діяльності Ради Європи у сфері охорони та використання культурної спадщини. Дис.канд. юрид. наук: 12.00.11, Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2012. 200 с.
106. Путеводитель по Европейской Конвенции по правам человека. Совет Европы; 1994.
107. Рабинович П. Вплив рішень Європейського Суду з прав людини на національну юридичну практику: спроба порівняльної характеристики. *Вісник Акад. прав. наук України*. 2000. № 2. С. 11-20.
108. Рада Європи: 800 мільйонів європейців: [Осн. Інформація про Раду Європи, її функціонування та структури] / Передмова В. Швіммера (Ген. сек. РЄ). К: Кальварія, 2002. 118 с.
109. Рада Європи: Діяльність та здобутки. Ukrainian version. К.: Право, 1999. 88 с.
110. Рада Європи. Парламентська асамблея. Правила процедури ПАРЄ. К.; Страсбург, 1998.
111. Радзивілл О. А. Ціннісні орієнтири відкритого суспільства в контексті європейського вибору України. *Вісник*. К., 2002. Вип.2. С.130–138.

112. Рамкова конвенція про захист національних меншин. Україна: стан виконання / Упоряд. А.Є. Санченко; Ін-т законодавства Верховної Ради України. К., 2004. 64 с.
113. Россия и Совет Европы: право собственности. М.: ОАО "Изд. дом" Городец, 2004. 204 с.
114. Святун О. В. Історія становлення і розвитку науки права Ради Європи в Україні. *Європейське право*. 2013. № 1-2. С.196-216.
115. Санченко А. Загальні теоретико-правові характеристики права Ради Європи. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 313-319.
116. Санченко А.Є. Acquis Ради Європи у системі європейського права: дис...канд.юрид.наук. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. К., 2011. 220 с.
117. Санченко А.Є. Нормотворча діяльність Ради Європи: ідейне підґрунтя та процедура здійснення. *Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал*. 2007. № 18. С. 14-16.
118. Свіда Т.О. Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Європейської Комісії «За демократію через право»: Автореф.дис...к.ю.н. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право. Харків, 2009. 22 с.
119. Свистун А. В. Проблема отмены смертной казни в контексте взаимоотношений Украины с Советом Европы. *Грані*. Дніпропетровськ, 2000. Вип.4 (12). С.117–121.
120. Стан імплементації Україною Європейської хартії місцевого самоврядування (Інформаційна довідка): Страсбург, 29 квітня 2002 р. *Європейська хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні*. К.: Крамар, 2003. С. 304-312.
121. Стислий виклад договорів Ради Європи. К.: Право, 2000.
122. Супрун Д.М. Організаційно-правові засади та юрисдикційні основи діяльності Європейського суду з прав людини: дис... канд. юрид. наук: 12.00.11, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. К., 2002. 219 с.
123. Теуш С. К. Значення приватноправових конвенцій Ради Європи для формування європейського приватного права: аспекти співвідношення конвенцій з правом ЄС. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2002. Вип.35, ч.2. С.57–60.
124. Теуш С. К. Загальна характеристика приватноправових конвенцій Ради Європи. *Вісник Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка*. Сер.: Міжнародні відносини. К., 2002. Вип.21–24. С.86–90.
125. Теуш С. К. Конвенції Ради Європи з питань зобов'язального права. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2002. Вип.33, ч.1. С.134–141.
126. Теуш С. К. Участь України у конвенціях Ради Європи з питань міжнародного цивільного процесу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2001. Вип.29, ч.2. С.102–109.
127. Товт М.М. Відповідальність держав за порушення зобов'язань у сфері захисту прав національних меншин. *Правова держава*. Вип.13. С. 401-413.

128. Туманов В.А. Европейский Суд по правам человека. М., 2001.
129. Удовенко Г. Историчний крок незалежної України. *Політика і час*. – 2001. № 1. С.28 - 33.
130. Ульяновский Ю. Парламентская ассамблея Совета Европы: итоги зимней сессии: [Основними питаннями, які розглядались на асамблеї були: захист прав людини і демократії, а також боротьба з тероризмом] *Компас*. 2005. № 5. С. 39-49.
131. Федорова А. Л. Основні напрямки діяльності Комісара Ради Європи з прав людини. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2001. Вип.29, ч.2. С.116-120.
132. Хотин Р. «Європейська інтеграція» України та західні «радіоголоси». *Роль ЗМІ у сприянні європейській інтеграції*. К., 2001. С.63–69.
133. Чиж І.С. Україна в Раді Європи. К.: Парламентське видавництво, 2001. 384 с.
134. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Вид. 2-е, випр., доп. К.: Реферат, 2007. 848 с.
135. Шепель А.О. До питання впровадження положень конвенцій ради Європи у законодавство України. *Законодавство України та міжнародне право: Проблеми гармонізації*. К., 1998. С. 143-155.
136. Энтин М.Л. Международные гарантии прав человека: опыт Совета Европы / М.Л. Энтин. М., 1997.
137. Эрделевский А.М. Обращение в Европейский Суд по правам человека. М., 1999.
138. Huber D. A decade which made history. The Council of Europe 1989-1999. Strasbourg, 1999.